

ספרי' – אוצר החסידים – ליובאוויטש

קובץ
שלשלת האור

שער
ראשון

היכל
שמיני

מאמר

זכור – תרפ"ב

•

מכבוד קדושת

אדמו"ר יוסף יצחק

זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

יוצא לאור בפעם הראשונה מכת"ק

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות ששים ושמונה לבריאה

לזכות

החתן הת' שמואל והכלה מרת שטערנא שרה שיחיו גורארי'

לרגל נישואיהם בשעה טובה ומוצלחת

כ"ח אדר-ראשון, ה'תשס"ח

נדפס על ידי ולזכות הוריהם

הרה"ת ר' יצחק מאיר וזוגתו מרת חנה רבקה שיחיו גורארי'

הרה"ת ר' שמעון הלוי וזוגתו מרת חנה ליבא שיחיו רייטשיק

ב' בחינות שבנשמה יעקב וישראל⁷⁶, דישראל הוא כי שרית עם כו'⁷⁷ דשררה הוא ההשתררות מלמעלמ"ט שהוא גילוי שם הוי' באלקי' ואז הוא הגילוי במילא דהוי' הוא אלקים, והעבודה הוא בבחי' יעקב דהיו"ד שבנשמה יאיר גם בבחי' עקב ממש⁷⁸, דלמטה ממש יהי' הגילוי כמו שהוא למעלה, והיינו שהצמצום גופא יהפך לאור כו', וזהו וידעת כו' בשמים כו' שע"י העבודה אז בשמי' ממעל ועל הארץ כו' שהם ב' מדרי' שפועל הצמצום, היינו בהאור הבל"ג, ובהאור שבא בבחי' מדה וגבול כנ"ל, ואין עוד הוא בהעולם מצ"ע, דמ"ש בשמים כו' הוא ביחוד דהוי' ואלקים שהוא מצד הגילויים שבעולמות שזהו הגילוי דש' הוי' אמנם מ"ש אין עוד הוא מצד העולם מצ"ע והיינו מצד ש' אלקים, דהוי' אחד כו'.

(ז) ולהבין זה,⁷⁹

ועפי"ז יש לבאר מ"ש זכור את אשר [עשה] לך עמלק, דהעצה למחיית עמלק היא הזכירה דוקא, דגם כשהוא בקטנות המוחין לא יפול לב האדם עליו, להיות שלימות הכוונה בא דוקא בשני קוין דחו"ג, ואם זכרתיך על יצועי⁸⁰ בבחי' קטנות המוחין אז באשמורת אהגה בכ' ⁸⁰ בבחי' גדלות, וצריכי' לזכור תמיד כי הוי' הוא אלקים, ולכן זאת הוא העצה לעמלק, דקליפת עמלק הוא שיודע⁶ את רבונו ומכוין למרוד⁷, אבל ע"י הזכירה כי זה עושה הפירוד, ולכן צריכים להתרחק ממנו, ממילא נמחה, וכמו שנראה במוחש דכאשר נופלים ח"ו במח"ז אם זוכרים מחשבת תורה או אותיות התפלה, במילא משתכחים המח"ז מן הלב, ובזה כל ישראל שוין, דבכל ישראל נשלם הכוונה העליונה, וקטן וגדול בהשואה גמורה, וזהו ג"כ שייכות הענין למדות ומשקלות שהם ה' קוין דדוקא מי שמשקר במדות ומשקלות יש לו לדאוג מגירוי האויב דעמלק המנגד אל הקדושה, אבל מי שעבודתו ישרה במדות ומשקלות דחו"ג דאז הוא זוכר תמיד כי הוי' הוא אלקים, הנה ע"י זכירה זו נמחה עמלק.

(76) ראה לקו"ת בלק עב, א ואילך. אוה"ת שלח ע' תרנה ואילך. חוקת ע' תתלו. דרושים לשבת שובה ע' א'תצט.

(77) וישלח לב, כט.

(78) פרדס שער כג (שער ערכי הכינויים) בערכו. עין חיים שער ג (שער סדר האצילות) פ"ב. תו"א ויצא כא, א. וישב כז, ב. כט, א. שמות נג, סע"ד. לקו"ת בלק ע, ב. מקומות שצויינו בהערה 76.

(79) בכת"ק יש כאן מקום חלק, ובדף שלאח"ז בחציו השני ממשיר: „ועפי"ז יש לבאר“, ככפנים.

(80) תהלים סג, ז. וראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ב ח"א ע' קעג. אוה"ת דרושים לפ' זכור ע' א'תשצו. סהמ"צ להצ"צ צח, ב ואילך.

MA'AMAR

ZOCHOR 5682

Copyright © 2008

by

Kehot Publication Society

770 Eastern Parkway / Brooklyn, New York 11213

(718) 774-4000 / FAX (718) 778-4148

editor@kehot.com

www.kehot.com

All rights reserved.

The Kehot Logo is a trademark of Merkos L'inyonei Chinuch, Inc.

Printed in Israel

נגלות אוא"ס ב"ה, ורואים איך דהוי' אחד. והנה במ"ת הגם שהי' גילוי אוא"ס למטה, מ"מ הרי המטה לא הזדכך ולא התבטל⁷², אבל נש"י להיות כי בהם האיר גילוי בחי' הארת העצמות ב"ה כנ"ל הם ראו איך שהעולם בטל באמת, גם בעת שבעולם לא נראה זה בגילוי, וכן בכל אחד שהוא במעמד ומצב שבו מתגלה מקיפי הנשמה, ה"ה רואה איך דהוי' אחד.

אמנם כ"ז הוא בדרך מלמעלמ"ט דוקא דזהו אתה הראת אתה התחלת, אבל מ"ש וידעת היום כו' הוא מלמטלמ"ע שהאדם יהי' בו ידיעה והכרה בכח עצמו, היינו בעבודתו, כי הוי' הוא אלקים, וידיעה זו תהי' בדרך עבודה ויגיעה, דמשם אלקים נודע ונבין כי הוי' ואלקי' כולא חד ממש, והיינו שמהצמצום וההעלם נבין דהוי' הוא אלקים, והעבודה ויגיעה בזה יהי' ג"כ בסדר דלמטלמ"ע שהוא בסדר והדרגא דוקא, וכמו בשכלים הבאים בעבודה הוא שתחלה מבין השכל התחתון ויודע אותו בטוב, ואח"כ ממנו הוא יודע שכל עליון יותר, וכן הוא עולה מדרגא לדרגא, וכמו"כ בידיעת היחוד הוא שיעלה במעלת היחוד דהוי' ואלקי' כולא חד בסדר והדרגא, דזהו ההפרש בין תורה לתפלה⁷³, דבתורה יכול להיות עלי' שלא בהדרגא, והיינו כשעוסק בענינים שהם למעלה מאופן השגתו, ומ"מ הנה ע"י יגיעה גדולה הרי יכול לעמוד על הדבר ולהשיגו וכמאמר⁷⁴ יגעת ומצאת, שהוא מציאת עומק המושג או ההשגה בכלל לאחר היגיעה העצומה, ולפעמים הנה מתעלה באמת עי"ז (וכמ"ש במ"א⁷⁵ דשכל בכלל בא ע"י יגיעה דוקא, ויגיעה מועלת כו') וכמו שנראה במוחש בעלי השכלה, כלומר העוסקים ביגיעת ההשכלה, שגם הענינים קטנים וקלים שהם מבינים ומשיגים הוא באופן נעלה יותר מכמו שהוא, באלו שעוסקים במושכלות שלא ביגיעה כ"כ, דהמיגיעים א"ע במושכלות הנה גם דברי' קלים הם בעומק גדול, שזה בא מפני הרגילות ביגיעה, אשר במילא השגת כל דבר הוא אצלם בעומק גדול. משא"כ בתפלה דאם ילך לעילא מדרגא הרי לא יפעול מאומה, דתפלה ענינה לעשות חקיקה והזזה כו' הוא דוקא כאשר זאת במדריגתו, אבל באם שהוא לעילא מדרגא הנה לא יפעול מאומה, ועוד זאת כי יהי' מוטעה בנפשו (כנראה במוחש) אלא דוקא כאשר הולך מדרגא לדרגא, תחלה במדריגות התחתונות, וכאשר הוא בעבודתו כפי מדריגת ההם, אז עס מאַנט זעך בא אים אוף דיא חלקי העבודה כפי הענינים ההם, אז ביכולתו לילך למדריגה עליונה יותר, וכמו העולה בסולם דכאשר עומד חזק בשליבה ראשונה יכול לעלות למעלה יותר.

וזהו הציווי והאזהרה בוידעת היום כו' דאינו די ומספיק מה שאתה הראת כו' מלמעלמ"ט כ"א עוד זאת כי וידעת היום בעבודה מלמטלמ"ע כו', ובד"כ הם

72) ראה לקו"ת פ' ראה כח, ב. המשך תער"ב ח"ב ע' תתקל ואילך. סה"מ תרע"ח ע' עג. תרח"ץ ע' קמח.

73) ראה המשך תער"ב שם ע' תשפו ואילך.

74) מגילה ו, ב.

75) ראה סה"מ תר"ן ע' שנט ואילך. המשך תרס"ו ע' עח ואילך.

ב"ה.

פתח דבר

לקראת שבת פ' זכור הבע"ל הננו מוצאים לאור – בפעם הראשונה מכתבי"ק – את המאמר ד"ה זכור דש"פ תצוה תרפ"ב (תדפיס מספר המאמרים תרפ"ב שמכינים עתה לדפוס).

חלוקת הקטעים – ע"י המו"ל.

*

לתועלת הלומדים באו בשולי הגליון מראה מקומות וצייונים – נערכו ע"י הרה"ת ר' אהרן לייב (בהרשד"ב) שי' ראסקין.

מערכת „אוצר החסידים“

כ"ה אדר"ראשון, ה'תשס"ח

ברוקלין, ניו.

(* בהזדמנות זו אנו פונים לכל לומדי ומעייני המאמרים שבאם יש להם איזו שהיא הערה או תיקון טעות וכיו"ב נא לשלחם למערכת „אוצר החסידים“, 770 איסטערן פארקוויי, ברוקלין, ניו. או בדואר אלקטרוני: editor@kehot.com, כדי שנוכל לתקנם בעת הדפסת הספר.

בס"ד ש"פ תצוה, זכור, פ"ב.

במהות הענינים וכמ"ש⁶⁰ וכל העם רואי' את הקולו' שהיו רואים את הנשמע כו'⁶¹ שהי' בבחי' ראיית המהות, במהות הגילוי ממש, וכמאמר (בפרדר"א⁶² הובא בילקוט⁶³) ר' יהודא אומר אדם מדבר עם חברו, הוא שומע רגש קולו, אבל אינו רואה מאורו, וישראל שמעו קול של הקב"ה וראו את הקול יוצא מפי הגבורה וכו' שבהזכרות אנכי ולא יהי' לך⁶⁴ שמפי הגבורה שמענו⁶⁵, הרי ראו בזה בגילוי אמיתית מהות היחוד וכמו בשרש ועצם הנשמה כמו שהיא למעלה ה"ה רואה ממש, בהיחוד העליון דהוי' ואלקים כולא חד וכידוע⁶⁶ מענין האמונה פשוטה שבנש"י כמו שהם למטה, דמאמינים בחידוש העולם ואחדות הוי' באמונה פשוטה ואינם צריכים שום ראי' אות ומופת ע"ז כלל, ומה דיש ענינים שכליים בזה, דיש חקירות עמוקות ושכלים נעלים המבארים את כל הענינים הוא רק שיהי' ידיעה והשגה בכדי שיהי' בבחי' הרגש פנימי, דכל הרגש פנימי בא ע"י ידיעה והשגה, אבל בעצם בנש"י הוא באמונה פשוטה, להיות דעצם הנשמה ה"ה רואה למעלה במוחש ממש ענין התהוות יש מאין וענין הוי' אחד, ונוזלים מלבנון⁶⁷ שמתנוצץ משרש הנשמה ובהארת הנשמה המתלבשת בגוף בתנועה דאמונה, (דבאמת הוא בא בידיעה בנשמה אלא שבנשמה המתלבשת היא באמונה, ולכן גם האמונה דנש"י היא מובדלת מהאמונה דשאר העמי' דלבד זאת דאמונתם הוא רק באלקים כו'⁶⁸ ואמונת נש"י הוא בשם הוי', עוד זאת דאמונה זו היא באמת ידיעה כו' והיא ידיעת הראי' כו' הנ"ל).

והנה במ"ת היתה התגלות שרש ומקור הנשמה וכמאמר⁶⁹ עכדו"ד פרח נשמתן שהוא בחי' הגילויים דמקיפי' שבנשמה כו'. וזהו אתה הראת לדעת, אתה בעצמך הראת להודיע בשרש ומקור הנשמה, וע"כ במ"ת הי' בהם הראי' ממש באלקות ואיך דהוי' ואלקים כולא חד, וכמו בהגילוי דלע"ל דכתי'⁷⁰ ונגלה כבוד ד' וראו כל בשר כי פי ד' דיבר וכתי'⁷¹ עין בעין יראו כו' וכמו"כ הי' במ"ת, והגילוי הזה הוא מלמעלמ"ט, דלמעלה הראו להם מהות אלקות ממש, והגילוי גופא הוא בדרך מלמעלמ"ט, והיינו שבהתגלות העצמות ב"ה הנה אז נראה ונגלה דהוי' ואלקים כולא חד, דהאמת הוא כן, דהכל וכולם (אלע און אַלץ) מתבטלי' בהגלות

זכור את אשר עשה לך עמלק בדרך בצאתכם ממצרים, ואמרז"ל (מגילה ³) יכול בלב ת"ל לא תשכח הרי זכירת הלב אמור, ומה אני מקיים זכור בפה, וצ"ל מהו"ע הזכירה בכלל ובפה בפרט, דמצות זכירת עמלק היא מ"ע דאורייתא⁴ ומדיני המצוה הוא לזכור בלב ובפה מה שעשה לנו עמלק בצאתנו ממצרים, והנה כללית ענין זה הוא ענין רוחני, דתכלית הכוונה בברה"ע הוי' היחוד, ויחוד זה הוא ע"י נש"י שזהו תכלי' היותם בעולם לייחד יחודים בעולם שלמטה, ועמלק שהוא ראשית הקלי' וכן כל הקליפות הם מונעים ומעכבים, דזהו פירוש זכור את אשר עשה לך עמלק, דמה שעשה עמלק הוא לך, כאדם האומר לבנו כל הקלוקלים שעשה פלוני עשה לך, דלהיות שזהו מהות ענין היות בני' הוא ליחד עולם התחתון ולקשרו בעולם העליון, וכאשר עמלק מונע זאת הנה כל מה שעשה ועושה הוא לך, והנה העיקר הוא מה שאומר בסוף הענין מחה תמחה את זכר עמלק, וא"כ איך תהי' מחי' זו ע"י הזכירה, מהו"ע הזכירה, ומה כוחה גדול אשר בה וע"י יוכל למחות את עמלק, ואיך הושוו בזה כל ישראל, דבמצוה שהיא במעשה ופועל כמו תפילין וסוכה הנה כל ישראל שוין, אבל מצוה כזו שהיא בלב איך ישתוו כל ישראל, ומהא דאמר זכור משמע דכל ישראל שוין בזה, והנה ברש"י² פי' אם שקרת במדות ובמשקולות יש לך לדאוג מגירוי האויב כו' וא"כ מובן דמי שהמדות ומשקולות שלו הם כדבעי, דהין צדק ואיפת צדק אז אינו צריך לדאוג מגירוי האויב, והנה נת"ל דכללית הענין הוא רוחני, ומה זה נוגע המדות ומשקולות, וצ"ל מהו"ע המדות ומשקולות בכלל, ואיך עי"ז יהי' זכירת עמלק וימחה בזה, דהנה עמלק הוא יודע⁶ את רבונו ומכוין למרוד⁷ בו, ואיך יהי' המחי' שלו ע"י הזכירה בלבד.

(1) המאמר מיוסד על ד"ה וידבר גו' את כל הדברים האלה העת"ר (המשך תערי"ב ח"ב ע' תתקצד ואילך).

עוד מאמרים המיוסדים על ד"ה הנ"ל: ד"ה וידבר אלקים את כל הדברים תרצ"ו (סה"מ תרצ"ו ע' 71 ואילך). תש"ד (סה"מ תש"ד ע' 219 ואילך).

(2) תצא כה, יז.

(3) יח, א.

(4) רמב"ם הל' מלכים פ"ה ה"ה.

(5) תצא שם, יט (ושם: תמחה את זכר עמלק. בבשלח יז, יד: מחה אמה. וכהלשון כאן בפנים הובא בשו"ע או"ח סתר"צ ס"ז. לקו"ת צו טז, סע"א. מאמרי אדמו"ר הזקן על פרשיות התורה ח"ב ע' תתקיב. תקס"ה ח"א ע' שפז. ועוד).

(6) לשון חז"ל – ת"כ בחוקותי כו, יד. הובא ברש"י בחוקותי שם. נח י, ט. לך יג, יג.

(7) מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ב ח"א ע' קעב. אוה"ת דרושים לפ' זכור ע' א'תשפז. ובכ"מ. וראה לקו"ש חכ"א ע' 193 הערה 38.

(60) יתרו כ, טו.

(61) ראה מכילתא ורש"י עה"פ. לקו"ש ח"ו ע' 120.

(62) פרק מ.

(63) יתרו רמז רצט.

(64) יתרו כ, ב"ג.

(65) מכות כד, רע"א.

(66) ראה גם המשך תערי"ב ח"א ע' קיד. ח"ב ע' אקפב.

(67) ע"פ שה"ש ד, טו. וראה לקו"ת האזינו עא, ד.

(68) ראה לעיל ע' 000 [ד"ה שיר המעלות].

(69) שבת פח, ב. שמו"ר פכ"ט, ד.

(70) ישעי' מ, ה.

(71) שם נב, ח.

א) והנה תכלית ירידת נש"י למטה הוא לייחדא יחודא דשמא קדישא, דהנה בראשית⁸ בשביל ישראל שנקראו ראשית⁹, והם הם המייחדים ביחודא שלים, והנה עיקר היחוד דנש"י הוא שמע¹⁰ ישראל הוי' אלקינו הוי' אחד¹¹, וצ"ל מהו"ע ב"פ הוי' ולכאורה ה' מספיק אומרו שמע ישראל, דשמע ישראל הוא הסכת ושמע ישראל¹², דזה הוא ענין היותך להיות הוי' אחד, שיהי' היחוד למטה, דזה נעשה ע"י ישראל דוקא וא"כ מהו ב"פ הוי' ועוד שם אלקים באמצע, דכל דבר הנתון בין שני דברים הרי אין לו הכרע, וכאלו אמר הוי' אלקים אלקים הוי', ומה בא להזכיר כאן שם אלקים, ואם בא להזכיר שם אלקים וכמו שמצינו בכמה מקראות שמזכיר כמה שמות ביחד וכמו והוי' אלקים אמת (ירמי' י"ג)¹³ או הוי' אלקים צבאות (ישעי' ג'¹⁴) הול"ל הוי' אלקים הוי' אחד, מהו אלקינו דוקא, ומאחר שאומר אלקינו בין ב' שמות הוי' א"כ צ"ל דהוי כאלו אמר הוי' אלקינו אלקינו הוי' אחד וצ"ל מה ענינו, והנה קודם גילוי יגמה"ר כתי"י¹⁵ ויקרא הוי' הוי' ב' שמות ופסיק טעמא בגוייהו¹⁶, וצ"ל מהו ב' שמות הוי' ומה זה ענין הטעמא דפסיק בגוייהו.

אך הענין הוא דהנה ידוע¹⁷ דב' שמות הוי' הוא ש' הוי' דלעילא וש' הוי' דלתתא, ש' הוי' דלעילא הוא ש' הוי' שלמעלה מסדר ההשתל¹⁸ והיינו השם הוי' דבאוא"ס הסוכ"ע¹⁹, ושם הוי' דלתתא הוא ש' הוי' דסדר השתל¹⁸ בחי' ממכ"ע¹⁹, ולכן פסיק טעמא בגוייהו, דלהיות ממכ"ע אינו בערך בחי' סוכ"ע, והנה כמו"כ יובן גם באמרו שמע ישראל הוי' אלקינו הוי', שהן ב' שמות הוי' ושם אלקים באמצע בדוגמת ענין הפסיק טעמא שבין ב' שמות דקודם יגמה"ר, אלא אמר אלקינו ולא אמר אלקים סתם להורות על היחוד והתחברות דב' שמות אלו כו'.

והענין הוא דהנה ב' שמות ש' הוי' דלעילא וש' הוי' דלתתא כמו שהן בשרשן, הנה שם הוי' דלעילא הוא באוא"ס שלפני הצמצום²⁰, וכמאמר²¹ עד שלא

(8) בראשית א, א.

(9) פרש"י ורמב"ן עה"פ.

(10) ואתחנן ו, ה.

(11) בהבא לקמן – ראה המשך תער"ב שבהערה 1.

(12) תבוא כז, ט.

(13) פסוק י.

(14) פסוק טו.

(15) תשא לד, ו.

(16) זח"ג (באד"ר) קלח, רע"א. וראה תו"א בשלח סא, ד. פרשתנו (תצוה) פג, ג. פד, א. לקו"ת דרושים

לר"ה נט, א.

(17) ראה תו"א ולקו"ת שם.

(18) ראה לקו"ת שם סע"א ואילך. סה"מ תרנ"ד ע' רצט. עזר"ת ע' קלו. תש"ט ע' 81.

(19) ראה ד"ה היושבת בגנים תרס"ז (נדפס בהמשך תרס"ו ע' תקצו ואילך – בהוצאת קה"ת, תנש"א).

(20) ראה סה"מ תרנ"ד, עזר"ת ותש"ט שם.

(21) פרקי דר"א פ"ג.

ולהבין ביאור ענין זה ילהק"ת מ"ש⁵² וידעת היום והשבות אל לבבך כי הוי' הוא האלקים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד, וצ"ל אמרו בשמים ממעל ועל הארץ מתחת, דמאחר שאומר כי הוי' הוא האלקים, דזהו תכלית הענין ביחוד האמיתי דהוי' ואלקים כולא חד⁵³, והנה שמים וארץ הרי הם בשוה בכריאה וכמ"ש⁵⁴ בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ, דשניהם נבראו ע"י שם אלקים דכשם שהארץ אי אפשר שתהי' בריאתה ע"י ש' הוי' כמו"כ הוא השמים א"א להבראו ע"י שם הוי', ומה בא לכפול נושא הענין, ועוד זאת שהעיקר הוא הודעת היחוד דהוי' ואלקי' כולא חד, וכשאומר בשמים ממעל ממילא מובן דכמו"כ הוא ג"כ בארץ מתחת, ואם בא לפרט עוד פרטי, הרי יש עוד הרבה פרטי יותר, ולמה פרט רק זה, אלא שצריכי' לומר שבא ליתן סימן וענין בהיחוד, דהיחוד הוא בשמים כו' מתחת, וצ"ל מה ענינם, ועוצ"ל מה בא להוסיף בזה שאומר אין עוד, דלאחר שהודיעו ענין היחוד דהוי' ואלקים, ונתן בו סימן וענין דהוא בשמים ממעל כו' מה בא להוסיף עוד בזה שהוא אין עוד, והנה במד"ר ואתחנן⁵⁴ אמרו מהו אין עוד אפילו בחללו ש"ע, וצ"ל מהו חללו ש"ע, דחללו ש"ע לכאו' הוא עולם, דעולם הוא הגבלה דמעומ"ט, וכשיש מעומ"ט במילא יש החלל, וכן דכשיש החלל במילא מוכרח שיהי' מעומ"ט שזהו עולם, וא"כ מה בא להוסיף בפירושו דאין עוד גם בחללו ש"ע דהוי' לכאו' ענין נוסף בענין היחוד, וצ"ל מה ענינו, וכן צריכי' להבין בכללות ענין דוידעת היום כו' עוד, דהרי מתחלה אמר אתה הראת לדעת כי הוי' הוא האלקים אין עוד מלבדו⁵⁵, הרי הודיע בזה דהוי' הוא אלקים וכולא חד, ומה זה בא לכפול עוד באומרו וידעת כו' שהוא ציווי ואזהרה בידיעה ושימת הלב אל זה, מאחר שכבר אמר דאתה הראת לדעת הלא יודעים מזה, ומה מחדש באמרו וידעת היום כו'.

(56) אך הענין הוא דהנה מ"ש אתה הראת לדעת הוא בדרך מלמעלמ"ט, דאתה הראת לדעת, כאומרו אתה התחלת להודיע כי הוי' הוא האלקים⁵⁷, והיינו שנמשך להם מלמעלה הראי' במהות ועצמות א"ס ב"ה וביחוד העליון דהוי' ואלקים כו' דפסוק זה נאמר על מ"ת⁵⁸, דבמ"ת הרי ה' גילוי בחי' העצמות ב"ה ובגילוי ממש, ובנש"י הרי האיר זה בבחי' גילוי אור פנימי ממש⁵⁹, וכן בהדברות הרי ראו בזה

(52) ואתחנן ד, לט.

(53) ראה זהר ח"א יב, סע"א. ח"ב כו, ב. קסא, א. וראה סה"מ תרנ"ז ס"ע מה ואילך. תרצ"ב ע' רמד ואילך.

(54) דבר" פ"ב, כח.

(55) ואתחנן שם, לה.

(56) כ"ה בכתי"ק.

(57) ראה גם סה"מ תרפ"ט ע' 227 ואילך. ה"ש"ת ס"ע 146. תש"ג ע' 59. תש"ד ע' 54. ע' 220 – בשם

אדמו"ר הזקן.

(58) ראה פרש"י עה"פ.

(59) ראה לעיל ע' 000 [ד"ה וכל העם רואים].

בהאוא"ס ב"ה שלפני הצמצום, דצמצם א"ע כנ"ל להיות בכחי' אלקים צמצום הראשון, דעיקר המכוון בזה הוא אלקינו להיות אלקה שלנו⁴³, ולהיותו אלוקה שלנו, הנה ע"י העבודה, הוי' אלקינו הוי', שממשיכים מבחי' שם הוי' דלעילא להיות הוי' אחד, דגם בשם הוי' דלתתא שהוא כללות גילוי הקו, שיהי' בבחי' אחד, שהוא יחוד העולמות שבזה נשלם אמיתית הכוונה.

(ד) **ובזה** יובן מ"ש אלקינו ולא שם אלקים סתם, דהכוונה הוא להפוך את הצמצום דשם אלקים שהוא עצמו יהי' אור וגילוי, וזהו אלקינו, דע"י שהוא אלוקה שלנו בעבודה ע"יז הוא התגלות העצמות, דעבודה זו הוא ע"י נש"י, דהם הם אשר ביכולתם להפוך את הצמצום המסתיר שלא יעלים ויסתיר כלל, וזהו שאמר בזהר⁴⁴ מאן מנכון דמהפך חשוכא לנהורא וטעמין מרירן למיתקא, דמה שמהפך חשוכא לנהורא הוא ע"י שמברר החשך שלו, והיינו שמברר ומזכך חומריות כחות הטבעיים שיהיו כלים לאור הנשמה, וכתבי⁴⁵ נעשה אדם בצלמינו כדמותינו, וקוב"ה עביד עלמא תתאה כגוונא דעלמא עילאה⁴⁶, שע"י בירור וזיכוך הכחות הטבעיים למטה, הנה ע"יז מזדככים הכלים שלמעלה לקבל אור עליון יותר, והוא שהם בבחי' כלים שאינם מעלימים, וכמ"ש במ"א⁴⁷ בעצם מעלת הכלים שהם מתבטלי' כ"כ עד שהעיקר הוא האור, ואז במילא מה שמאיר בהם הוא עצם האור, ולא רק אור דהתלבשות בלבד הנ"ל, וטעמין מרירן למיתקא שהוא ע"י העבודה במרירות והתעוררות ר"ר על נפשו, דזה במדרי' למטה יותר מהנ"ל, ובד"כ הם ב' מיני עבודה, הא' העבודה בתומ"צ וכמו עבודת הצדיקים ומ"מ נק' זה מהפכא חשוכא לנהורא, דהרי גם הם מלובשים בגוף, ואינם מושללי' הבחירה כלל, ואמרו⁴⁸ אל תאמין כו' אמנם העבוד' הוא בעשיית הכלים, והב' העבודה דתפלה והתעוררות ר"ר, (וכמ"ש בד"ה ויקחו לי תרומה⁴⁹), אשר באמת גם בצדיקים שייך ענין זה כו' ובכללות הוא דכתי'⁵⁰ כי נר מצוה ותו"א ודרך חיים תוכחת מוסר, שהוא כללית ב' מיני עבודה הנ"ל העבודה בתומ"צ להפוך חשוכא לנהורא, וישנו הדרך חיים שבא ע"י תוכחת מוסר דוקא, והוא שמייסר א"ע⁵¹ (ואין הכוונה ביסורי הסיגופי' והדומה בלבד, כ"א מה שמשגיח בעניני עצמו וכמשי"ת) להיות כל הענינים מסודרים ובעבודה תמידית וע"יז בא לדרך חיים, ובזה מהפכים את העולם הצמצום לאור.

נבה"ע ה' הוא ושמו בלבד, דשמו הוא שמי' הגדול שהוא ש' הוי' דלעילא²⁰, דמוסכם כמעט מכל המקובלי' דגם באוא"ס שלפני הצמצום שייך שם, שם הוי'²², דכ"ה דעת הגנת אגוז²³, ועובה"ק²⁴, של"ה²⁵ ופלא הרמון²⁶, מלבד הרמ"ק²⁷ דיש לו דעת אחרת בזה, ודעת האריז"ל בע"ח²⁸ הוא כדעת הגנת אגוז דבאוא"ס שלפה"צ שייך שם הוי', והוא שמו הגדול, והנה ודאי הדבר דגם שארי שמות יש להם ג"כ שרש ומקור באוא"ס שלפני הצמצום, אמנם זה בכח הגבול שבא"ס, ויובן זה מהשמות כמו שהם אחר הצמצום, דכל השמות הם בהכלים, שם אל בחסד²⁹ ושם אלקים בגבורה³⁰, היינו בהכלים, רק שבהכלים גופא הוא בהחיות של הכלים עצמן, ולא בהאור המתלבש בתוכן, וכמבואר בלקו"ת בהביאור דאת שבתותי³¹, בשם הבעש"ט ז"ל, משא"כ דשם הוי' הוא בהאור, היינו בהאור שמתלבש בהכלי, ולא בהכלים עצמן, והגם דהכלים שרשן מהרשימו³², ומ"מ ה"ה בחי' כלים ולא אור, הנה שאר השמות הם בהכלי' ושם הוי' בהאור, וכמו"כ יובן בשרשן בהאוא"ס שלפה"צ דשארי השמות הם מושרשי' בכח הגבול, ושם הוי' הוא באוא"ס הבל"ג, וזהו שמו הגדול שם הוי' דלעילא, ושם הוי' דלתתא בכללות הוא בגילוי הקו, דיש שם הוי' שבקו דכתי'³³ קנני ראשית דרכו, קנני הוא קו והוי' קנני הוא שם הוי' שבקו³⁴, שהד' אותיות, הנה אות הא' הוא אות יו"ד, והוא ראשית המשכת הקו קודם שמתלבש בפרצוף א"ק, וכמאמ' הע"ח³⁵ דהקו נמשך ומתעגל וחוזר ונמשך, וכל המשכה וקו הרי יש ראשית המשכה, וכמו הקו דבראשו יו"ד, הנה ראשית המשכה הוא היו"ד דשם הוי', וג' אותיות הו"ה הוא המשכת הקו כמו שמתלבש בג' עולמות

(22) ראה אוה"ת יתרו ס"ע תתלה ואילך. סה"מ תרנו"ו ע' שסג ואילך. תרס"ח ע' קפ ואילך. ד"ה הוי' לי בעוורי, ד"ה שאו ידיכם קודש וד"ה ברוך הגומל – תשי"ז (סה"מ תשי"ז ע' רסד. ע' רסח ואילך. ע' רעט ואילך). וראה סה"מ שבהערה 18.

(23) להר"י גיקטליא (בעל מח"ס שערי אורה) – חלק הראשון שער ההוי' (ד, א).

(24) = ועבודת הקודש (חלק א פרק ב).

(25) ד, ב ואילך.

(26) שער ד (שער עצמות וכלים) פ"ב.

(27) שער יט (שער שם בן ד) ספ"א.

(28) ראה עץ חיים שער א (דרוש עגולים ויושר) בתחילתו.

(29) ראה זח"ג סה, א. פרדס שער כ (שער השמות) פ"א. פ"ה. עץ חיים שער מד (שער השמות) פ"ג.

פ"ו.

(30) ראה זח"ב פג, ב. פרדס שם פ"א. פ"ו. עץ חיים שם.

(31) בהר מג, ב.

(32) ראה לקו"ת הוספות לויקרא נד, א. מאמרי אדה"ז ענינים ע' שמו ואילך. תקס"ח ח"א ע' שגב.

סידור עם דא"ח קסה, ד ואילך. סה"מ"צ להצ"צ נא, א ואילך. המשך תער"ב ח"א ע' טו. ע' שב. סה"מ עת"ר ע' כז ואילך. תרצ"ב ע' טו ואילך.

(33) משלי ח, כב.

(34) ראה אוה"ת וראר ע' קמח ואילך. סה"מ תרמ"ז ע' קיח ואילך.

(35) שער א (דרוש עגולים ויושר) ענף ב.

(43) ראה לקו"ת ואתחנן יב, ג.

(44) ח"א ד, א.

(45) בראשית א, כו.

(46) ראה זח"א רה, ב.

(47) ראה המשך תער"ב ח"ב ע' תתקצ ואילך.

(48) אבות פ"ב מ"ד.

(49) שנה זו – פ"ז ואילך (לעיל ע' 000).

(50) משלי ו, כג. וראה המשך תער"ב שם ע' תתקצב ואילך.

(51) ראה אוה"ת משלי עה"פ (ב"ך ח"ג ע' אישסה).

אין זה ידיעה של השגה כ"א הנחה, דער אָפּ לייג, הנה כאשר תופס בהנקודה להביאה לידי השגה, הנה תפיסא זו שתופס בהנקודה, הרי אין זה תפיסא בכללית הנקודה כ"א בחלק ממנו, הנה חלק זה בנקודה שהוא עלול להתפס להיות נמשך אל ההשגה, הנה בנקודה עצמה הוא ירידה במהות מדריגת הנקודה שיורדת ממדריגתה, וכמו"כ יובן גם כאן דענין שכלי זה, כלומר פרט זה דשכל, שנעשה בבחי' שכל מקור להשפיע למקבל, אף שגם בהיותו נכלל בכללות השכל (שהוא שכל הבל"ג) יש בו גם אז העלילות להתפרט בשכל פרטי, מ"מ הנה בהיותו כלול בשכל הבל"ג הי' במדריגה נעלית יותר, ועוד זאת דזה שהמשפיע מצמצם השכל בדברים קצרים, הנה הדברים קצרים אינם ממהות ענין השכל, דהשגת דבר בא ע"י הקדמת כמה הצעות שכלי, או משלים והדומה, דכ"ז הם ענינים שכלים, ובכל אופן אינם מהות אחר משכל, משא"כ הדברי' קצרים אינם מהות דשכל כלל, כ"א הגבלת הענין, רק שהענין מוגבל באופן כזה דהגבלה זו הוא מקור לבל"ג וכידוע בענין קבלת המקבל⁴¹, דכל מה שהמקבל מוגבל יותר בהגבלתו והצמצום הנה אח"כ קאי' אדעת' דרבי' כו'⁴² אבל בכל אופן אין זה ממהות השכל כלל, ובמילא ה"ה בא בהתחלקות ענינים, דכ"ז מובן בהמשל דהשפעה שבא אור שכל הפרטי בדילוג רב ע"י הצמצום כו'.

והנה עוד זאת פעולת הצמצום שפעל בהאור שבא בבחי' מדה וגבול מה שנמשך אל הכלי, והגם דכלים שרשם מהרשימו, ועכ"ז ענינם שמעלימים על האור, ומאחר שהכלי מעלימים על האור הנה כל הגילויים הוא רק מה שבא בהתלבשות בכלים ולא עצם האור, ומה שהכלי תופס אור אין זה עצם האור כלל, וא"כ הרי גם הגילויים בעולמות היותר עליונים, אין זה גילוי העצמות כ"א גילוי האור המתלבש, דג"ז יובן במשפיע ומקבל, דהגם דמעלת המשפיע הוא הרחבת הכלים, דכלי שכלו רחבים כ"כ שגם ענינים היותר נעלים מקבלם (וזהו מה דרש הכלי' גבוה עד מאד כו') ומ"מ הנה מה שנשפיע אל המקבל הוא אור המתקבל בכלי ולא עצם האור כמו שהוא למעלה ממהות הכלים כו' וכ"ז מפעולת הצמצום הראשון שהי' באוא"ס ב"ה.

וזהו אלקים צמצום, ואומר הוי' אלקינו הוי' דהוי' כאלו אמר הוי' אלקים אלקים הוי' ב' פעולת כללי' שבצמצום הראשון, הא' שמעלים אור הבל"ג ואומר הוי' אלקים, דלהיות כנ"ל שאין זה מה שהצמצום פועל זאת כ"א מה שגורם בלבד, ואלקים הוי' הוא פעולת הצמצום בג' ענינים הנ"ל באור שבא בבחי' מדה וגבול. ובזה יובן ג"כ אומרו הוי' אלקינו הוי', דהוי' כאלו אמר הוי' אלקינו אלקינו הוי' אחד, דתכלית הכוונה בברה"ע הוא בחי' אחד יחוד העולמות, ויחוד זה הוא שמע ישראל, שבא ע"י עבודת נש"י, הנה אז הוי' שהוא שמו הגדול ש' הוי' דלעילא,

כללים³⁶, וזהו ב' שמות הוי' שבפסוק שמע ישראל, הוי'³⁷ הוא הוי' דלעילא באוא"ס שלפה"צ, והוי' הב' הוא הוי' דלתתא שהוא בחי' גילוי הקו בכלל.

ב) והנה אומר הוי' אלקינו הוי', דבין ב' שמות אלו, יש שם אלקים, דאלקים הוא צמצום ודין שהוא התוקף והיכולת וזהו אלקים הצמצום הראשון שהי' באוא"ס ב"ה. דהנה פעולת הצמצום הראשון הוא בשני ענינים, הא' להעלים את האוא"ס הבל"ג, דתחלה האיר האוא"ס בגילוי ממש, וכאשר אוא"ס ב"ה מאיר בגילוי אז התפיסא בפשיטות הוא אלקות, ומציאות וישות הוא בבחי' התחדשות דבר כלומר שישנו גם ענין הישות אבל התפיסא בפשיטות הוא באלקות, ואח"כ נתעלם האוא"ס ב"ה הבל"ג, ואינו מאיר בגילוי ממש כמו שהי' תחלה, ואז הנה התפיסא בפשיטות בעולמות הוא מציאות וישות, והאלקות בא בבחי' התחדשות והוא ההנחה (דער לייג) שצריכים להמשיך שיהי' גילוי אלקות ג"כ, אבל התפיסא בפשיטות הוא ישות ומציאות, והנה התעלמות זו באוא"ס הבל"ג הוא מה שנתעלם ונכלל במקורו, ואין זה מה שהתעלם תוך העלם הצמצום, כי הצמצום אין ביכולתו להעלים ולהגביל את האור הבל"ג, וזה מה שביכולת הצמצום להעלים הוא רק בהאור דהאוא"ס ב"ה ששיער בעצמו בכח כל מה שעתיד להיות בפועל³⁸ הנה בזה ביכולת הצמצום להעלים ולהגבילו, אבל לא בהאור הבל"ג, וא"כ התעלמות זו דאוא"ס הבל"ג הוא כי האוא"ס ב"ה בעצמו כבי' צמצם א"ע, ומאחר שהוא ית' צמצם א"ע לכן ה"ה נמצא לאחר הצמצום בגילוי ממש כמו שהוא לפני הצמצום, וכמו שהוא בידעתו ית' הרי גם לאחר כל הצמצומים מאיר בגילוי במקום החלל, ומ"מ הנה בכללות ההתעלמות ישנו גם גרם הצמצום מה שהוא כעין סיבה לזה, דעם היות שאין ביכולת הצמצום להעלים את האור הבל"ג, ואשר באמת התעלמות זו הוא שצמצם א"ע כבי', ומ"מ הנה פעולת הצמצום הוא שמעלים על אור הבל"ג, אלא שאינו מה שמתעלם תוך העלם הצמצום, כ"א שע"י הצמצום הנה זה בא בדרך ממילא, שהאור מתעלם ונכלל במקורו.

ויובן זה במשל הידוע דמשפיע ומקבל, דמי שהוא משפיע בעצם, לגודל מעלתו ומהותו, והיותו מחוייב ההשפעה לעוצם הפלגת ענינו, הנה מהותו העצמי שהוא בעל שכלים נעלים ומופלאים, והיינו שכל דכלי גבול בגבול השכל, וכמו השגת הנשמה והנה"א, דגם השגתם הוא בהגבלת וגדר השכל שאפס קצהו בא לאחר עיון הגמור, ויגיעה עצומה גם בשכל אנושי, והיינו דעצם ההשכלה, אם שהיא ג"כ בגדרי ההשגה, כלומר דההשכלה שלמטה מה שהוא בשכל האנושי אם שאינו בערך כלל ההשכלה דנשמה, אבל מ"מ הוא בגדר זה עכ"פ, דהשכלה שלמטה

36) ראה המשך תער"ב ח"א ע' קסא.

37) כ"ה בכת"ק. ואוצ"ל: הוי' הא'.

38) ראה עץ חיים שם ענף א בתחילתו. מקדש מלך לזח"א טו, א. מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ח ח"א ע' שכד ואילך. שער היחוד לאדמו"ר האמצעי פ"י ואילך. ועוד.

41) ראה גם לקו"ת בשלח א, א. ראה ביאורי הזהר פ' אחרי לאדמו"ר האמצעי (עו, ד) ולאדמו"ר הצ"צ (ח"א ע' שסג). סה"מ תרנ"ז ע' מט. עטר"ת ע' עו. תרצ"ב ע' פא. תרח"ק ע' קכה. לקו"ש ח"כ ע' 88. ד"ה וידבר אלקים אכה"ד תשכ"ח פ"ג (סה"מ מלוקט ח"ג ע' קסה ואילך. בהוצאה החדשה – ח"ג ע' שכח).

42) ע"פ ע"ז ה, ב.

הוא ג"כ שכל, רק שכל שאינו בערך לשכל העליון, אבל אינו מהות אחר לגמרי, וא"כ הרי גם ההשכלה דנשמה אם שהיא השכלה מופלגת ביותר אבל מ"מ הוא בגדר זה עכ"פ ולכן ע"י יגיעה עצומה ועיון גדול הנה גם בשכל אנושי בא אפס קצה ההשכלה הנפלאה ההיא, הנה מי שהוא במדריג³⁹ משפיע בעצם מהותו, הרי שכלו הוא בל"ג בהגבלה דשכל, מה שבשכלו העצמי יכול היות דהשכלה אחת כוללת תנועות שונות ולפעמים הם גם הפכים זמ"ז ובאמת הכל ניחא (אלץ איז רעכט און אמת) מפני אמיתית הענין כמו שהוא (דזהו ההפרש בין שמיעה לראי⁴⁰, דעל שמיעת דבר יש קושיית ובראיית דבר אין שום קושיא כלל, וכמו עד"מ אדם השומע דבר נפלא יתפלא ע"ז ויקשה בזה כמה עניני, אבל כאשר רואה איזה דבר גם הנפלא ביותר אינו מקשה שהרי הוא רואה, הנה בראי' זו הרי לכא' לא התחדש דבר מכמו בשמיעה, שנאמר שבשמעו הדבר לא האמין, ובראייתו מאמין, הרי גם בשמעו האמין וידע כל הפרטי ומ"מ ה' לו מוקשה זאת, ובהראי' שלו אינו מוקשה לו כלום, דלהיות שראיית הדבר הוא מה שרואה עצם מהות הדבר, וכשרואין את המהות אז אין מוקשה ולא כלום, וזהו ההפרש בין שכל אנושי שהוא רק שמיעה כלומר מציאות הדבר בלבד, ושכל דנשמה שהוא בחי' ראי' במהות הדבר, וזהו מעלת המשפיע שהוא משפיע בעצם מהותו, שהוא במדריגת הראי', ולכן גם בהשכלה אחת הם שני תנועות הפכים וכנ"ל), והנה אח"כ דכשהמשפיע חפץ להשפיע לתלמידו, הנה בהכרח שיעלים אור שכלו הבל"ג, דאין זה ממהות ענין השייך להמקבל כלל, ורק בוחר איזה ענין ודבר השכלה שיהי' לפ"ע המקבל, וגם זה הוא מצמצם בצמצום גמור, כידוע האריכות בזה, עד שיהי' בערך המקבל, וגם אז מביאו בדברים קצרים דוקא, שאז דוקא יהי' ביכולת המקבל לקבלו, וא"כ הרי יש כאן ב' ענינים הא' התעלמו' שכלו הבל"ג הנ"ל והב' הבדלת ענין מה שהוא בערך להיות מקור להשכלה למקבל, הרי יובן דמה שמעלים אור שכלו הבל"ג אין זה שמעלימו בהעלם הצמצום בכדי שיהי' המצאת ענין שבערך המקבל, כ"א הוא מה שמתעלם בהעלם השכל שלו, דצמצום זה בשביל המצאת ענין להמקבל אינו בערך כלל שיוכל להעלים על אור שכל הבל"ג, ורק מה שבעצמו מעלים את אור שכלו הבל"ג, אשר מ"מ יובן דצמצום זה דענינו המצאת שכל השייך אל המקבל, הוא גרם וסיבה להתעלמות אור השכל הבל"ג, ורק שאין זה כמו אור השכל הנבדל להיות מקור לשכל לקבלת התלמיד, והיינו שאינו דומה התעלמות אור שכל הבל"ג, לאור שכל הנעשה מקור להשפעת התלמיד, דאור שכל הנעשה מקור להשפעה ה"ה מתצמצם בצמצום המשפיע בכדי להשפיע, משא"כ אור שכל הבל"ג שאינו מתצמצם בתוך העלם צמצום זה, אלא שמתעלם ונכלל במקורו, אבל מ"מ הגרם והסיבה לזה הוא הצמצום דאור שכל דהשפעה, אשר הדוגמא מכ"ז יובן בהפשטת הענין בענין הצמצום הראשון דעם

היותו שאין ביכולתו להגביל ולהעלים את האור הבל"ג אבל מ"מ הנה הוא סיבה לזה עכ"פ, ובאמת דלאחר הצמצום הוא נמצא כמו קודם הצמצום ממש.

ג) והנה ענין הב' שפעל הצמצום הוא בהאור שבא בבחי' מדה וגבול, דבזה הנה פעולת הצמצום הוא בכמה עניני' הא' הוא מה שנבדל האור הזה לעצמו, דתחלה קודם הצמצום הרי גם אור זה ה' כלול בכללות האור, שהוא בחי' פנימיות ועצמות האור, והי' אור זה במעלה ומדריגה עליונה יותר, וע"י הצמצום הרי נבדל אור זה בפ"ע, שבהבדלה זו הרי ירד ממדריגתו מכמו שהי' תחלה, דאור הרי עצם מהותו שדבוק בהמאור ומרגיש את מקורו ולכן בו הביטול והעלי' להיות כלול במקורו, וע"י הצמצום ירד ממדריגתו להיות אור נבדל בפ"ע, והב' דאור זה בא ע"י דילוג הצמצום וע"י הוא בא בבחי' התחלקות, דהמשכה זו דאור אינו בהדרגה, כ"א ע"י הצמצום, דהצמצום הרי הוא אחר מענין האור, וכאשר ההמשכה הוא ע"י מהות אחר שלא מענין האור, ה"ז בדרך דילוג, ובמילא בא ע"י האור בבחי' התחלקות, דבד"כ הרי יש בזה ג' ענינים בפעולת הצמצום, שני הענינים שנת' הא' מה שנבדל האור בפ"ע והב' שבא דרך דילוג הצמצום ועוד ענין ג' כמשי"ת⁴⁰, אשר ג"ז יובן מהמשל דמשפיע דכאשר לוקח איזה ענין בשביל להשפיע להמקבל הנה ענין זה מקודם שהעלים אור שכלו הבל"ג ה' גם הוא בהתכללות כללית האור שהי' במדרי' נעלית יותר עד שלא הי' ניכר לעצמו כלל, ובהתגלות אור העצמי ה' גם הוא כלול בהעלם שהי' במעמד ומצב אחר לגמרי, ועם היות שמה שנבדל ענין זה מן השכל הבל"ג שבמשפיע אין זה בסיבת הצמצום, כ"א בסיבת הרצון שעלה ברצון המשפיע להשפיע, אשר בשביל זאת הוא התעלמות האור שכל כללי (כלומר השכל שבל"ג) ובמילא נבדל אור שכל זה הפרטי לעצמו, ומ"מ הנה זה גופא מה שבהתעלם אור השכל הבל"ג מתגלה אור שכל זה, הוא הוראה דבהיותו הוא עצמו (אור שכל הפרטי) כלול בהשכל הבל"ג ה' עלול להבדל, והראי' דכאשר התעלם אור שכל הכללי התגלה אור שכל זה הפרטי דוקא ולא אחר, דהתגלות זאת מראה גלוי שגם בהיותו כלול בהאור שכל הבל"ג ה' גם אז בו עלילות זו, ולכן כאשר התעלם אור שכל הבל"ג התגלה שכל פרטי זה דוקא. ויובן פרט זה כמו שאנו רואין בחוש דכאשר נופל לו השכלה חדשה, שהוא למעלה עדיין מענין ההשגה, והיינו כמו שהשכלה היא עדיין בנקודת החכ', הרי מאיר בה גילוי אור רב ביותר, וכאשר תופס בהנקודה להביאה לידי השגה, הרי באותה שעה מתעלם בהנקודה גופא האור שהי' מאיר בה מקודם, דאינו מאיר בה בגילוי רב כ"כ כמו שהי' קודם, דזהו כח הבינה שבנקודת ההשכלה, דהנה נקודה והשגה כמו שהם בנקודה עצמה ה"ה נבדלים זמ"ז, דבנקודה מאיר גילוי אור רב, וכמו שאנו רואין בחוש, דכאשר מאיר הנקודה אז ה"ה מבין את הכל, ואין מוקשה לו ולא כלום, ואין זה מה שיודע ומשיג, כ"א להיות דנקודה הוא גילוי אור רב ביותר, הנה במילא אז הוא מבין הכל ויודע הכל, אבל

39) ראה אוה"ת וירא קד, א ואילך. המשך וככה תרל"ז פל"ג. ד"ה פדה בשלום תשי"ג (סה"מ תשי"ג ע' 1). ד"ה יהודה אתה גו' תשל"ח פ"ב (סה"מ מלוקט ח"א ע' רצט. בהוצאה החדשה – ח"ב ע' רכ). לקו"ש ח"ו ע' 121.